

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ 2017

A. Νόμισε πως ερχόταν προς το μέρος του ένας άνθρωπος με πελώριο ανάστημα και βρώμικη όψη, όμοιος με είδωλο νεκρού. Μόλις τον είδε ο Κάσσιος, τον κατέλαβε φόβος και θέλησε να πληροφορηθεί τ' όνομά του. Εκείνος απάντησε πως ήταν ο Πλούτωνας (: ο Χάροντας).

Στη διάρκεια του Λατινικού πολέμου, ο Τίτος Μάνλιος, ύπατος, που καταγόταν από αριστοκρατική γενιά, είχε την αρχηγία του στρατού των Ρωμαίων. Αυτός, όταν κάποτε έφευγε από το στρατόπεδο, διέταξε να απέχουν όλοι από τη μάχη. Αλλά λίγο αργότερα ο γιος του πέρασε έφιππος μπροστά από το στρατόπεδο των εχθρών και προκλήθηκε σε μάχη από τον αρχηγό των εχθρών με αυτά τα λόγια: [...]

Δεν σου πέρασε η οργή όταν περνούσες τα σύνορα της πατρίδας; Παρ' όλο που είχες έλθει με εχθρική και απειλητική διάθεση, γιατί, όταν είδες τη Ρώμη, δεν σου ήρθε στο μυαλό: «Μέσα σ' εκείνα τα τείχη βρίσκονται το σπίτι και οι εφέστιοι θεοί μου, η μητέρα, η σύζυγος και τα παιδιά (μου)»; Εγώ λοιπόν αν δεν (σε) είχα γεννήσει, η Ρώμη δεν θα πολιορκείτο· αν δεν είχα γιο, θα πέθαινα ελεύθερη σε ελεύθερη πατρίδα. Εγώ τίποτε πια δεν μπορώ να πάθω, ούτε πρόκειται να είμαι για πολύ καιρό τόσο δυστυχισμένη: όμως αντίθετα αυτούς, αν συνεχίσεις, τους περιμένει ή πρόωρος θάνατος ή μακρόχρονη σκλαβιά.

B1.

ingentis : ingenter

facie : facies

simile : simillimo

quem : quae

exercitui : exercitus

proelio : proeliis

minaci : minaciora

illa : illud

penates : penatium

nihil : nulli rei

diu : diutius

miserrima : miser

hos : hac

mors : morte

servitus : servitutis

B2α.

existimavit : existimem

venire : veniendo

aspexit : aspice

concepit : concipient

prae-fuit : praesesse
abiret : abisset
abstinerent : abstenturam
haberem : habebuntur
pati : passuram esse
possum : possitis

B2β.

ingredienti: *Ενεστ.*: ingrediamur,
Πρτ.: ingrederemur,
Μέλλ.: ingressuri simus,
Πρκ.: ingressi simus,
Υπρ.: ingressi essemus.

Γ1α.

magnitudinis : γενική της ιδιότητας στο *hominem* (σε γεν. γιατί δηλώνει μόνιμη ιδιότητα)
consul : ομοιόπρωτος προσδιορισμός ως παράθεση στο *T. Manlius*
aliquando : επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *abiret*
animo : απρόθετη αφαιρετική οργανική του τρόπου στο *perveneras*
misserima : κατηγορούμενο στο εννοούμενο *ego* μέσω του *futura sum*

Γ1β.

Respondit ille se esse Orcum: το υποκείμενο του απαρεμφάτου *esse* είναι το *se* (ταυτοπροσωπία). Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου στην ταυτοπροσωπία βρίσκεται σε πτώση αιτιατική και δεν παραλείπεται παρά το γεγονός ότι ταυτίζεται με το υποκείμενο του ρήματος. Το φαινόμενο αυτό ονομάζεται λατινισμός.

Ego nihil iam pati possum: το υποκείμενο του απαρεμφάτου *pati* είναι το *ego* (ταυτοπροσωπία). Το υποκείμενο του τελικού απαρεμφάτου στην ταυτοπροσωπία βρίσκεται σε ονομαστική και ταυτίζεται με αυτό του ρήματος.

Γ1γ. *Dux hostium his verbis proelio laccessivit filium.*

Γ1δ.

natus : qui natus erat
ingredient : dum tu ingrederis/-re

Γ2α.

Υποθ.: si pergis,

Απόδ.: at contra hos aut immatura mors aut longa servitus manet.

Δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της προϋπόθεσης στο ρήμα της κύριας *manet*. Εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο *si*, επειδή είναι καταφατική. Ο υποθετικός λόγος που σχηματίζεται είναι: Υπόθεση: *si pergis* (οριστική ενεστώτα) Απόδοση: *manet* (οριστική ενεστώτα) και δηλώνει ανοικτή υπόθεση στο παρόν.

Υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα στο παρελθόν: Υποθ. : si perrexisses (υποτακτική υπερσυντελικού), Απόδ.: mansisset (υποτακτική υπερσυντελικού)

Υπόθεση δυνατή ή πιθανή στο παρόν και το μέλλον: Υπόθ. : si pergasset (υποτακτική ενεστώτα), Απόδ.: maneat (υποτακτική ενεστώτα).

Γ2β. Non filium habens libera in libera patria mortua essem. Η υποθετική πρόταση αντικαθίσταται από υποθετική μετοχή, η οποία μπαίνει σε πτώση ονομαστική, γιατί είναι συνημμένη στο υποκείμενο της πρότασης, αφού το υποκείμενο της υποθετικής πρότασης είναι το ίδιο με το υποκείμενο ego του ρήματος της κύριας (essem). Η μετοχή τίθεται σε ενεστώτα, καθώς το ρήμα είναι σε χρόνο παρατατικό.

Γ2γ. πρώτο κείμενο: Quem simul aspexit Cassius

δεύτερο κείμενο: cum aliquando castris abiret

Quem simul aspexit Cassius: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο των κυρίων προτάσεων με ρήματα τα conceperit και cupivit. Εισάγεται με το χρονικό σύνδεσμο simul και εκφέρεται με οριστική γιατί μας ενδιαφέρει από καθαρά χρονική άποψη, χρόνου παρακειμένου και δηλώνει το προτερόχρονο (παρελθόν).

cum aliquando castris abiret : δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το edixit. Εισάγεται με τον ιστορικό-διηγηματικό σύνδεσμο cum, εκφέρεται με υποτακτική, γιατί ο ιστορικός-διηγηματικός σύνδεσμος cum υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση κύριας και δευτερεύουσας, δημιουργεί μια σχέση αιτίου και αιτιατού ανάμεσά τους. Είναι φανερός εδώ ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου της υποτακτικής. Εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (abiret), γιατί εξαρτάται από το ρήμα ιστορικού χρόνου (edixit), και εκφράζει το σύγχρονο στο παρελθόν.

(Ο συντακτικός ρόλος των προτάσεων δεν είναι απαραίτητο να γραφτεί).